

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 240/2010-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. októbra 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošikovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti J. J., D., zastúpeného advokátkou Mgr. A. L., V., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 502/2003, za účasti Okresného súdu Veľký Krtíš, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 502/2003 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Veľký Krtíš p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 502/2003 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. J. J. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu j e Okresný súd Veľký Krtíš p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy konania súvisiace s právnym zastupovaním J. J. v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet jeho právnej zástupkyne Mgr. A. L. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Veľký Krtíš j e p o v i n n ý uhradiť štátu trovy konania J. J. v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. ... vedený v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2010 doručená s'ťažnosť J. J., D. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. A. L., V., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 502/2003.

Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľ je ako povinný účastníkom exekučného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 Er 502/2003 na základe právoplatného

a vykonateľného rozsudku okresného súdu č. k. 2 Cb 101/00-102 zo 4. júla 2002, ktorým bol voči oprávnenému zaviazaný na zaplatenie peňažnej sumy 29 440 Sk a trov konania v sume 1 176 Sk.

Súčasťou sťažnosti bola aj žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom, ktorej ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 240/2010-22 zo 17. júna 2010 vyhovel a sťažovateľovi ustanovil ako právnu zástupkyňu advokátku Mgr. A. L., V. Právna zástupkyňa sťažovateľa následne po predchádzajúcej výzve ústavného súdu doplnila a upresnila sťažnosť sťažovateľa podaním z 26. júla 2010, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„V konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 502/2003 Okresného súdu vo Veľkom Krtíši a v konaní sp. zn. 12 CoE 107/2008 Krajského súdu v B. Bystrici mu (sťažovateľovi, pozn.) bolo odopreté jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ako aj jeho právo byť v konaní zastúpený právnym zástupcom a to vzhľadom k jeho majetkovým a osobným pomerom, ktoré súdu preukázal. V uvedenom konaní podľa sťažovateľa nešlo o zrejme bezúspešné uplatnenie si nároku alebo bránenie práva a preto podľa sťažovateľa mal súd jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov vyhovieť. Najvyšší súd SR však dospel k názoru, že u sťažovateľa nejde o bezúspešné bránenie práva a to z dôvodu, že v rámci preskúmania veci v inštančnom postupe nemôže úspešne brániť svoje práva, keďže proti rozhodnutiu okresného súdu už nie je prípustný riadny prostriedok. Sťažovateľovi ako povinnému bolo znemožnené realizovať jeho právo na súdnu ochranu – garantované aj Ústavou SR. Najvyšší súd z týchto dôvodov zrušil rozhodnutie Okresného súdu vo Veľkom Krtíši, ako aj Krajského súdu v Banskej Bystrici a vrátil vec súdu na ďalšie konanie. Následne Okresný súd vo Veľkom Krtíši uznesením ustanovil sťažovateľovi ako právneho zástupcu Centrum právnej pomoci – kancelária Banská Bystrica, a to aj napriek tomu, že Centrum právnej pomoci právnu pomoc v obchodných veciach neposkytuje. Chybným posúdením veci takto došlo k zbytočným prietahom k veci.

Podľa sťažovateľa je právo na tzv. bezprietahové konanie základným ľudským právom, ktorého cieľom je odstránenie právnej neistoty konania pre účastníkov sporu. Sťažovateľovi je jasné, že rýchlosť konania sa v každom prípade posudzuje individuálne na základe zložitosti veci z hľadiska skutkového, ako aj právneho, ako aj súčinnosti

navrhovateľa a postupu súdu, má však za to, že v jeho prípade poskytol súdu dostatočnú súčinnosť, ako aj to, že sa podľa sťažovateľa nejedná o tak zložitý a z hľadiska práva náročný prípad, že by sudca vyžadoval z časového hľadiska zvýšenú prípravu. Sťažovateľ má zato, že v jeho prípade nebola primeraná lehota zo strany súdu rešpektovaná, nakoľko súd dlhšiu dobu nekonal. Sťažovateľ podal dňa 7. 4. 2010 sťažnosť do rúk predsedu súdu, kde urgoval, aby súd vo veci konal, nakoľko podľa sťažovateľa sa súd svojou nečinnosťou, príp. chybnými rozhodnutiami snaží odoprieť sťažovateľovi právneho zástupcu, ktorý by hájil jeho záujmy. “

V súlade s doplnením sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o nej nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 502/2003 porušil právo sťažovateľa J. J., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov zaručených v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Veľký Krtíš, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 502/2003 konal bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi J. J. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 Eur, ktoré je Okresný súd Veľký Krtíš povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu. “

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 240/2010-31 z 31. augusta 2010 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vo vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. 11160/2010 z 20. septembra 2010 predseda okresného súdu poukázal na vyjadrenie podpredsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 388/2010

z 28. apríla 2010 a uviedol, že „predmetné vyjadrenie korešponduje aj so súčasným názorom vedenia okresného súdu“.

Vo vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. 388/2010 z 30. apríla 2010 podpredseda okresného súdu uviedol:

„Žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie napadla na tunajší súd spolu s návrhom na vykonanie exekúcie v zmysle zák. č. 233/1995 Z. z. dňa 02. 06. 2003 a toto konanie je vedené pod sp. zn. 7Er 502/2003. Dňa 06. 06. 2003 okresný súd vydal poverenie pod č. 5610 007382. Dňa 17. 07. 2003 súdna exekútorka Bc. I. T. postúpila podanie povinného zo dňa 15. 07. 2003 označené ako námietky proti trovách exekúcie zn. Ex 165/2003- 19. Povinný – sťažovateľ dňa 21. 07. 2003 vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za námietky vo výške 1.472,.- Sk. Povinný dňa 30. 07. 2003 podáva žiadosť o odpustenie súdnych poplatkov. Úpravou dňa 30. 07. 2003 bolo zaslané tlačivo vz. 6 potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, ktoré dňa 11. 08. 2003 povinný potvrdené podáva na okresný súd. Dňa 21. 08. 2003 povinný vyzvaný na predloženie dokladu o výške dôchodku. Toto potvrdenie bolo súdu zaslané dňa 11. 09. 2003. Prípisom zo dňa 19. 09. 2003 žiadaný Daňový úrad vo Veľkom Krtíši o zaslanie správy ohľadne daňových priznaní za roky 2001 a 2002. Daňový úrad Veľký Krtíš dňa 07. 10. 2003 predkladá fotokópie daňových priznaní k dani z príjmov povinného za roky 2001 a 2002. Uznesením zo dňa 30. 10. 2003 súd priznal povinnému – sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov za námietky. Uznesenie právoplatné 21. 11. 2003. Okresný súd Veľký Krtíš uznesením zo dňa 03. 12. 2003 v konaní 7Er 502/2003-38 námietky povinného proti exekúcii zamietá. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňom 12. 12. 2003. Povinný podáva dňa 08. 01. 2004 odvolanie proti uzneseniu 7Er 502/2003-38 už po lehote. 14. 01. 2004 spis uložený na lehotu 1 rok. Súdna exekútorka dňa 07. 09. 2004 podáva návrh na uloženie poriadkovej pokuty. Uznesením zo dňa 01. 06. 2005 súd ukladá v konaní 7 Er 502/2003-49 poriadkovú pokutu vo výške 25.000,- Sk. J. J.– sťažovateľ podáva dňa 17. 06. 2005 odvolanie voči uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty. Uznesenie Okresného súdu vo Veľkom Krtíši o uložení pokuty súd dňa 01. 12. 2005 zrušuje. Uznesenie právoplatné 07. 12. 2005. Dňa 26. 01. 2007 znovu podaný návrh na uloženie poriadkovej pokuty povinnému J. J. 02. 03. 2007 súdna exekútorka postupuje námietky povinného proti

d'alším trovách exekúcie. Súd tieto námietky uznesením zo dňa 07. 05. 2007 č. k. 7 Er 502/2003-72 zamietla. Uznesenie povinný prevzal dňa 04. 06. 2007. Povinný dňa 05. 06. 2007 podáva odvolanie proti uzneseniu zo dňa 07. 05. 2007 o zamietnutí námietok. JUDr. M. V. dňa 10. 07. 2007 žiada o vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vo veci z dôvodov, že povinný viackrát sudcu napadol písomne v iných veciach, v ktorých bol potom vylúčený. V konaní 6 Cb 78/2006 kde bol účastníkom, povinný boli všetci sudcovia okresného súdu vylúčení a vec bola prikázaná na Okresný súd v Lučenci. Predsedníčka súdu dňa 10. 08. 2007 predkladá spis na vyjadrenie všetkým sudcom. Dňa 20. 08. 2007 spis predložený na Krajský súd Banská Bystrica ako súdu nadriadenému na rozhodnutie podľa § 16 ods. 1 O. s. p. Krajský súd Banská Bystrica spis bez meritórneho rozhodnutia vrátil z dôvodu, že je možný postup podľa § 15 O. s. p. Dňa 21. 09. 2007 bola vec pridelená Mgr. D. K. Sudkyňa Mgr. K. požiadala dňa 26. 09. 2007 o vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. Spis bol pridelený dňa 27. 09. 2007 JUDr. E. P., ktorá dňa 27. 09. 2007 žiada o vylúčenie z prejednaní a rozhodovania veci z dôvodu, že povinného osobne pozná a bola už vylúčená vo veci Cb 78/2006. Spis dňa 02. 10. 2007 predložený na Krajský súd do Banskej Bystrici. Uznesením zo dňa 16. 10. 2007 v konaní 14 NcC 269/2007-91 JUDr. E. P. bola vylúčená z prejednávania a rozhodovania vo veci sp. zn. 7Er 502/2003. Spis vrátený z KS Banská Bystrica dňa 25. 10. 2007. Dňa 26. 10. 2007 bola vec náhodným výberom - generátorom pridelená JUDr. M. R. Dňa 28. 11. 2007 spis predložený na Krajský súd v Banskej Bystrici na rozhodnutie o odvolaní povinného z č. l. 74 a tiež proti rozhodnutiu č. l. 72. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 16 CoE 114/2007-98 zo dňa 27. 12. 2007 odvolanie povinného odmieta. Povinný uznesenie prevzal dňa 20. 02. 2008. Dňa 03. 03. 2008 spis daný na lehotu 6 mesiacov. Povinný dňa 05. 03. 2008 podáva odvolanie proti uzneseniu zo dňa 27. 12. 2007, zároveň podáva návrh na vylúčenie sudcu a tiež vyššieho súdneho úradníka. Uznesením zo dňa 19. 05. 2008 súd vyzýva povinného o opravu a doplnenie svojich podaní zo dňa 05. 03. 2008. Povinný 18. 06. 2008 podáva doplnenie svojich podaní a zároveň žiada o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Zo spisu tunajšieho súdu sp. zn. 1 C 334/2007 vyhotovené fotokópie listín preukazujúce majetkové a osobné pomery povinného. Zároveň dňa 18. 07. 2008 žiadaná správa z OÚ živnostenské oddelenie Veľký Krtíš či J. J. - naďalej vykonáva živnosť. Dňa 29. 07. 2008 OÚ Veľký Krtíš zasiela výpis zo živnostenského registra. Dňa 30. 07. 2008 žiadaná správa

od exekútorského úradu JUDr. I. T. o stave exekučného konania sp. zn. Ex 165/2003. Dňa 20. 08. 2008 podané oznámenie o stave exekúcie sp. zn. 7 Er 502/2003. Súd uznesením zo dňa 27. 11. 2008 v konaní 7Er 502/2003-112 žiadosti povinného o ustanovenie zástupcu z radov advokátov nevyhovel. Povinný dňa 17. 12. 2008 podáva voči uzneseniu odvolanie. Sudca odvolaniu v zmysle ustanovenia § 374 ods. 4 O. s. p. nevyhovel. 18. 12. 2008 spis predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 21. 01. 2009 v konaní č. k. 12 CoE 107/2008-140 uznesenie okresného súdu potvrdzuje. Spis z KS BB vrátený 29. 01. 2009. Povinný uznesenie prevzal dňa 17. 02. 2009. Dňa 27. 02. 2009 podáva povinný odvolanie - dovolanie. Zákonný sudca JUDr. M. R. na základe rozhodnutia ministra spravodlivosti SR zo dňa 09. 03. 2009 č. 14408/09-10/24613 mal dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu počnúc dňom 11. 3. 2009 z toho dôvodu bol spis náhodným výberom pridelený sudcovi Mgr. M. V. a to dňa 18. 03. 2009. Dňa 20. 03. 2009 bol spis predložený Najvyššiemu súdu SR v Bratislave na rozhodnutie o dovolaní. Najvyšší súd SR v Bratislave v konaní 4 Cdo 78/2009-153 zo dňa 11. 02. 2010 uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. 01. 2009 sp. zn. 12 CoE 107/2008 a uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš z 27. 11. 2008 č. k. 7 Er 502/2003-112 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu na ďalšie konanie. Spis bol vrátený dňa 10. 03. 2010. Uznesenie doručované povinnému dňa 10. 03. 2010, povinný toto uznesenie prevzal dňa 30. 03. 2010. S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti mám za to, že vo veci sa konalo plynulo bez prieťahov, v konaní sa bude pokračovať v zmysle rozhodnutia NS SR.“

Právna zástupkyňa na výzvu ústavného súdu z 27. septembra 2010 nevyužila možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniu podpredsedu okresného súdu z 28. apríla 2010 ani k vyjadreniu predsedu okresného súdu z 20. septembra 2010.

Ústavný súd zistil, že prehľad procesných úkonov tak, ako sú uvádzané vo vyjadrení k sťažnosti podpredsedom okresného súdu zodpovedá obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 7 Er 502/2003, ktorý si na účely rozhodovania o sťažnosti od okresného súdu vyžiadal, a preto na neho prihliadal ako na relevantné východisko pri rozhodovaní o sťažnosti. Zo zistení ústavného súdu vo vzťahu k súčasnému stavu namietaného konania vyplýva, že

sťažovateľ doručil okresnému súdu 31. mája 2010 podanie, ktoré označil ako „žaloba pre porušenie ústavných práv okresným súdom“ a ktorým žiadal okresný súd o ustanovenie právneho zástupcu a o oslobodenie od súdnych poplatkov. Dňa 14. júna 2010 okresný súd uznesením č. k. 7 Er 502/2003-180 ustanovil sťažovateľovi ako právneho zástupcu Centrum právnej pomoci–kancelária Banská Bystrica, ktoré proti tomuto uzneseniu podalo odvolanie; o podanom odvolaní do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti okresný súd nekonal.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 20/02, IV. ÚS 41/07).

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy má každý právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná súdom.

Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti konštantne zdôrazňuje, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prieťahov nevyníma. Aj podľa názoru ESLP by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa

ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu a povahu veci v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj s'ťažnosť s'ťažovateľa.

1. Ústavný súd konštatuje, že exekučné konanie spravidla treba považovať za konanie tak po právnej stránke, ako aj po stránke faktickej (skutkovej) za pomerne jednoduché. Je to dané tým, že o spore účastníkov exekučného konania bolo už právoplatne rozhodnuté vo veci samej exekučným titulom, ktorý je podkladom pre nariadenie exekúcie. Medzi účastníkmi exekučného konania už preto nemôže byť sporné, aké práva prináležia oprávnenému a aké záväzky má povinný voči oprávnenému. Zmyslom exekučného konania je nútená realizácia práv oprávneného, keďže povinný dobrovoľne nespĺnil, resp. čiastočne nespĺnil povinnosti uložené v právoplatnom exekučnom titule. Ústavný súd z týchto dôvodov konštatuje, že namietané konanie nemožno hodnotiť z právneho hľadiska ako zložitú. Pokiaľ ide o faktickú zložitost' veci, ústavný súd po preskúmaní na vec sa vzťahujúceho spisu, ako aj doterajšieho priebehu namietaného konania dospel k záveru, že ani z faktického hľadiska ju nemožno považovať za zložitú. Ústavný súd vzal do úvahy tiež to, že ani podpredseda a predseda okresného súdu vo svojich vyjadreniach neargumentovali zložitost'ou napadnutej veci.

2. Správanie s'ťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru. Ústavný súd po preskúmaní predloženého spisu vzal do úvahy, že niektoré procesné úkony sťažovateľa, na ktoré mal podľa Občianskeho súdneho poriadku, prípadne podľa Exekučného poriadku právo (námietky proti trovám exekúcie, žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, návrh na vylúčenie sudcu a vyššieho súdneho úradníka), mali objektívne vplyv na predĺženie konania, a preto túto skutočnosť zohľadnil pri rozhodovaní o sume primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z prehľadu procesných úkonov ústavný súd vyvodil, že okresný súd v exekučnom konaní (pri rozhodovaní o námietskach proti trovám exekúcie, pri rozhodovaní o uložení poriadkovej pokuty) postupoval v zásade plynulo, t. j. bez neodôvodnenej nečinnosti.

Ústavný súd však posúdil postup okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním o námietskach proti ďalším trovám exekúcie s prihliadnutím na ďalej uvedené ako postup neefektívny, teda v konečnom dôsledku spôsobujúci neodôvodnené prietahy v namietanom konaní.

Zo spisu vyplýva, že sťažovateľ podal 15. februára 2007 námietky proti ďalším trovám exekúcie. Okresný súd uznesením č. k. 7 Er 502/2003-72 zo 7. mája 2007 námietky proti ďalším trovám exekúcie zamietol. Na základe odvolania podaného sťažovateľom 5. júna 2007 krajský súd uznesením č. k. 16 CoE 114/07-98 z 27. decembra 2007 odvolanie

sťažovateľa odmietol, pričom uviedol: „*Vo veci rozhodol vyšší súdny úradník JUDr. J. F. Zákonný sudca (okresného súdu, pozn.) spis predložil krajskému súdu na rozhodnutie, pretože odvolaniu povinného nemienil vyhovieť. Poukázal na to, že v čase napadnutého rozhodnutia, ako aj podaného odvolania, proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nebolo prípustné podľa § 201 ods. 1 zákona číslo 233/95 Zbierky zákonov. V čase podania odvolania povinným nebolo účinné znenie ustanovenia § 373 ods. 3 O. s. p. (správne má byť uvedený § 374 ods. 3 OSP účinný od 1. júla 2007, pozn.), podľa ktorého proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakatľa je vždy prípustné odvolanie. Na základe takéhoto názoru okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., keďže odvolaniu povinného nemieni vyhovieť lebo bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nebolo prípustné. Krajský súd, ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. postupom podľa § 214 ods. 2 písm. a) a c) O. s. p. a podľa § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. odvolanie povinného odmietol ako odvolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.*“

Z dôvodu, že podanie sťažovateľa z 5. marca 2008 označené ako „*odvolanie proti uzneseniu z 27. decembra 2007*“ nebolo okresnému súdu jasné a zrozumiteľné, uznesením okresného súdu č. k. 7 Er 502/2003-103 z 19. mája 2008 vyzval sťažovateľa, aby odstránil nedostatky tohto podania. Na výzvu reagoval sťažovateľ podaním z 18. júna 2008, z ktorého bolo možné vyvodiť, že žiada pripustiť dovolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 16 CoE 114/07-98 z 27. decembra 2007 a ustanoviť mu zástupcu z radov advokátov. Následne okresný súd uznesením č. k. 7 Er 502/2003-112 z 27. novembra 2008 žiadosti povinného o ustanovenie zástupcu z radov advokátov nevyhovел, s poukazom na to, že predpokladom na vyhovie žiadosti o ustanovenie zástupcu z radov advokátov je oslobodenie účastníka od súdnych poplatkov, a zároveň dospel k záveru, že u sťažovateľa nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu svojvoľného a zrejme bezúspešného bránenia práva zo strany povinného (sťažovateľa), keďže sa domáha ustanovenia zástupcu z radov advokátov počas prebiehajúcej exekúcie pre podávanie opravných prostriedkov smerujúcich proti rozhodnutiam exekučného súdu, proti ktorým nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

Krajský súd uznesením sp. zn. 12 CoE 107/08 z 21. januára 2009 uznesenie okresného súdu č. k. 7 Er 502/2003-12 potvrdil. Z dôvodu sťažovateľom podaného dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Cdo 78/2009 z 11. februára 2010 uznesenie krajského súdu sp. zn. 12 CoE 107/2008 z 21. januára 2009 a uznesenie okresného súdu č. k. 7 Er 502/2003-112 z 27. novembra 2008 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa je dôvodné vzhľadom na skutočnosť, že *„v posudzovanej veci odvolací súd (rovnako aj okresný súd) nesplnenie podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov odôvodnil tým, že na strane povinného ide zrejme o bezúspešne bránenie práva, lebo v rámci preskúmania veci v inštančnom postupe nemôže úspešne brániť svoje práva, keďže proti rozhodnutiu okresného súdu v danej veci už nie je prípustný riadny opravný prostriedok.“*

Podľa názoru najvyššieho súdu uvedený záver o nesplnení podmienok na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov na strane povinného (sťažovateľa) bol zjavne nesprávny a to s prihliadnutím na to, že krajský súd pri rozhodovaní o tom, či je, alebo nie je prípustné odvolanie proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom, opomenul čl. 142 ods. 2 ústavy, podľa ktorého súdy rozhodujú v senátoch, ak zákon neustanoví, že vo veci rozhoduje jediný sudca. Zákon ustanoví, kedy sa na rozhodovaní senátu zúčastňujú aj prísediaci z radov občanov, a v ktorých veciach môže rozhodnúť aj zamestnanec súdu poverený sudcom. Proti rozhodnutiu zamestnanca súdu povereného sudcom je prípustný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje vždy sudca.

Najvyšší súd v odôvodnení označeného uznesenia ďalej uviedol:

„V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš zo 7. mája 2007 č. k. 7 Er 502/2003-72 o zamietnutí námietky povinného proti ďalším trovám exekúcie, bolo vydané vyšším súdnym úradníkom. Prípustnosť odvolania proti takémuto rozhodnutiu, teda rozhodnutiu zamestnanca súdu, vyplýva priamo z citovaného čl. 142 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Ak napriek tejto skutočnosti odvolací súd odvolanie povinného odmietol ako neprípustné, rozhodol v rozpore s týmto článkom Ústavy. Mylný je preto názor odvolacieho súdu, a rovnako aj okresného súdu, že u povinného ide

zrejme o bezúspešné bránenie práva z dôvodu, že v rámci preskúmania veci v inštančnom postupe nemôže úspešne brániť svoje práva, keďže proti rozhodnutiu okresného súdu už nie je prípustný riadny opravný prostriedok a teda, že povinný nespĺňa jednu z podmienok pre vyhovie žiadosti o ustanovenie zástupcu z radov advokátov predpokladanú ustanovením § 30 O. s. p.

... ak... okresný súd žiadosť povinného o ustanovenie zástupcu z radov advokátov zamietol a krajský súd jeho rozhodnutie potvrdil, ide o postup zjavne nesprávny, ktorým súdy nižších stupňov znemožnili povinnému realizovať jeho právo na súdnu ochranu.“

Práve skutočnosti uvádzané v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 78/2009 z 11. februára 2010 tvoria právny základ pre záver ústavného súdu, že postup okresného súdu v napadnutom konaní v súvislosti s rozhodovaním o námietkach proti ďalším trovám exekúcie bol neefektívny, a to z dôvodu nesprávneho právneho záveru opomínajúceho čl. 142 ústavy, ktorý sa prejavil jednak v jeho ďalšom postupe po vydaní uznesenia č. k. 7 Er 502/2003-72 zo 7. mája 2007 o zamietnutí námietky proti ďalším trovám exekúcie (predloženie veci krajskému súdu z dôvodu, že podľa názoru zákonného sudcu okresného súdu odvolanie nebolo prípustné), a rovnako v jeho uznesení č. k. 7 Er 502/2003-112 z 27. novembra 2008 o nevyhovení žiadosti povinného o ustanovenie zástupcu z radov advokátov v napadnutom konaní. V dôsledku tohto nesprávneho právneho záveru aplikovaného v namietanom konaní totiž nepochybne došlo k neodôvodnenému predĺženiu namietaného konania.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že neefektívnou činnosťou okresného súdu v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považoval za potrebné vyjadriť sa aj k tvrdeniu sťažovateľa, podľa ktorého došlo k neodôvodneným prietahom v namietanom konaní aj tým, že mu okresný súd uznesením č. k. 7 Er 502/2003-180 zo 14. júna 2010 ustanovil za právneho zástupcu Centrum právnej pomoci – kancelária Banská Bystrica, a to aj napriek tomu, že Centrum právnej pomoci právnu pomoc

v obchodných veciach neposkytuje, a takýmto chybným posúdením veci došlo k zbytočným prieťahom.

K tejto námietke ústavný súd považoval za potrebné uviesť toto:

Zo spisu vyplýva, že Centrum právnej pomoci sa v uvedenej veci proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 Er 502/2003-180 zo 14. júna 2010 vydanému vyšším súdnym úradníkom odvolalo (25. júna 2010). V prípade, ak o tomto odvolaní proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka nerozhodne sudca okresného súdu, na ktorom pôsobí vyšší súdny úradník, bude o ňom rozhodovať nadriadený súd, t. j. krajský súd.

Za týchto okolností ústavný súd nemôže v súčasnom štádiu konania zaujať meritórny postoj k tomu, či uznesením okresného súdu č. k. 7 Er 502/2003-180 zo 14. júna 2010 došlo k zbytočným prieťahom v konaní, t. j. ešte predtým, ako bude o tomto opravnom prostriedku sťažovateľa rozhodnuté na úrovni všeobecných súdov, pretože by tak porušil zásadu zákazu prejudikovania názoru všeobecného súdu.

Keďže označené konanie nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 502/2003 v ďalšom období postupoval bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní

primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € s poukazom na skutočnosť, že *„bol povinný TRPIEŤ stav právnej neistoty v ktorej sa nachádzal až do konečného rozhodnutia NS-SR-BA kde tieto DVA súdy spôsobovali nadmerné stresy a nepriaznivo vplýva na jeho psychické rozpoloženie a na celkový zdravotný stav.“*

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia tohto práva, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu vo veci sťažovateľa prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadnil na jednej strane predovšetkým doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku namietaného konania okresného súdu, ako aj účel exekučného konania, a na druhej strane najmä správanie sťažovateľa ako účastníka namietaného konania na strane povinného, ktorým tento bezpochyby prispel svojím konaním k celkovému predĺženiu namietaného konania okresného súdu, tiež skutočnosť, že predmetom namietaného exekučného konania je nútený výkon právoplatného a vykonateľného rozsudku okresného súdu, ktorým bolo sťažovateľovi uložené zaplatiť sumu 29 440 Sk a trovy konania v sume 1 176 Sk, ako aj skutočnosť, že v súlade s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 78/2009 z 11. februára 2010 sa nesprávnym právnym názorom opomínajúcim čl. 142 ods. 2 ústavy riadil rovnako krajský súd, pričom jeho neefektívny postup tiež spôsobil predĺženie namietaného konania, ktoré však nemôže byť pričítané na vrub okresnému súdu. Na tomto základe ústavný súd dospel

k záveru, že v danom prípade bude uloženie povinnosti okresnému súdu vyplatiť sťažovateľovi finančné zadostučinenie v sume 1 000 € podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním sťažovateľa advokátkou Mgr. A. L.. Základom na výpočet úhrady trov konania za úkon právnej služby bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2009 v sume 721,40 €. Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v sume 254,88 € z dôvodu trov jeho právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby v hodnote po 120,23 € (príprava a prevzatie veci a písomné doplnenie sťažnosti). Ďalej ústavný súd priznal dvakrát úhradu režijného paušálu po 7,21 € podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Keďže ústavný súd sťažovateľovi na základe jeho žiadosti a po splnení podmienok ustanovil právnu zástupkyňu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, uložil podľa § 140 ods. 2 OSP Kancelárii ústavného súdu (ďalej len „Kancelária“) uhradiť ustanovenej právnej zástupkyňi trovy právneho zastupovania v priznanej sume (bod 3 výroku nálezu). Zároveň v zmysle § 148 ods. 1 OSP uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť štátu trovy konania na účet Kancelárie do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 4 výroku nálezu). Ústavný súd nepriznal právnej zástupkyňi sťažovateľa odmenu za tretí úkon – vyjadrenie k upusteniu od ústneho pojednávania, pretože nešlo o úkon, ktorý by spĺňal ústavnoprávne aspekty.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2010